

Deputat în Parlamentul Republicii Moldova

Curtea Constituțională a Republicii Moldova

Onorată Curte,

În conformitate cu prevederile art.135 alin.(1) lit.c) și art.141 alin.(1) lit.b) din Constituția Republicii Moldova, precum și a art.4 alin.(1) lit.c) din Legea nr.317/1994 cu privire la Curtea Constituțională și a art.63 lit.a) din Codul jurisdicției constituționale nr.502/1995, solicităm avizarea proiectului legii pentru modificarea art.70 din Constituția Republicii Moldova.

Menționăm că pentru susținerea proiectul legii menționat au semnat 63 de deputați din Parlamentul Republicii Moldova, fapt care se circumscrie dispozițiilor art. 141 alin.(1) lit.b) din Legea Supremă.

Totodată, comunicăm că, așa cum prescrie art.141 alin.(2) din Constituție, proiectul legii va fi prezentat Parlamentului după avizul Curții Constituționale, ultimul fiind anexat la proiect.

Anexă:

- 1) Proiectul legii
- 2) Nota informativă la proiectul legii

16:20

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
A REPUBLICII MOLDOVA

Intrare Nr. 194c

" 02 " 09 2021

Deputați în Parlamentul Republicii Moldova:

Sergiu Litvinaenco
 Igor Jeosu
 Mihai Popescu
 Victor Spînu
 Konstantin Cioc
 Andrei Cheptovaz
 Vasile Suruce
 Petrușcă Emilia
 Larisa Novac
 Ion Ghom
 Virginia Fedur
 Doina German
 Dancu Maria
 Bandalac
 Volte

Gonga Maria
 Larisa Relea
 Cosereu Ina
 Munteanu-Popoz
 Poolea Vladimira
 Pascau Julia
 Cuzur Mariana
 Hleana Marcela
 Vaneu Sonuway
 Ton Spac
 Ziliana Nideeren-Andra
 Paset Iurce
 Sue Rucan
 Davidovici Natalia
 Morozova Marina
 Morian Redu
 Catanoi Antemie
 Rosca Veronica
 Artur Mija
 Artur Mija
 Carp Julian
 Popa Zineida
 Mitor Marcela
 Mitor Daria
 Chim Theorge
 Belii Adrian
 Lyheoghiesci Cheoghe
 Patreanu Sergiu
 Jacut Vitalie
 Caracu Victoris

Galina Sgim
 Natasa Gaerlito
 Talmasca
 Basi & Ion
 Spina Andrei
 Sinchevici Eugeniu
 Stancu Olesca
 Stancu
 Vasile Vasile
 Trubea Alexandru
 Boris Marceles
 Grosu Liliana
 Nantai Dasa
 Adrian Balatal
 Trunse Petru
 Manic Valentin
 Dan Penciu
 Chisac Ion
 Dorian Istrati
 Oleg Conatui
 Dumitru Budianschi
 Dumitru Florin
 Pascau Julia

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

LEGE

pentru modificarea art.70 din Constituția Republicii Moldova

Parlamentul adoptă prezenta lege constituțională.

Art. I. – Articolul 70 alineatul (3) din Constituția Republicii Moldova (Republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova 2016, nr.78, art.140) se completează în final cu următoarea propoziție:

„Încuviințarea Parlamentului pentru reținerea, arestarea, percheziționarea sau trimiterea în judecată nu este necesară în cazul infracțiunilor de corupere activă sau pasivă, trafic de influență, exces sau abuz de putere, îmbogățire ilicită și spălare a banilor.”

Art. II. – Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

NOTĂ INFORMATIVĂ

la proiectul de lege pentru modificarea art.70 din Constituția Republicii Moldova

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Proiectul de lege pentru modificarea art. 70 din Constituția Republicii Moldova este elaborat și prezentat de către un grup de deputați în Parlamentul Republicii Moldova în condițiile articolului 73 și articolului 141 alineatul (1) litera b) din Constituția Republicii Moldova, precum și în condițiile art.47 din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.747/1996.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

Prin prezentul proiect de lege se propune excluderea imunității deputatului în cazul săvârșirii de către acesta a celor mai grave infracțiuni de corupție și în cazul spălării banilor. În cazul acestor acuzații aduse deputatului, încuviințarea Parlamentului pentru reținere, arestare sau percheziționare și transmitere a cauzei în judecată nu va mai fi necesară.

Redefinirea statutului constituțional al deputatului este justificată de necesitatea fortificării încrederii societății în reprezentanții autorităților publice, în contextul unei creșteri a nivelului de corupție și promovarea politicilor de toleranță zero a corupției în calitate de obiectiv de importanță națională.

Suspiciunile existente privind utilizarea imunității parlamentare în alte scopuri decât cele care derivă din spiritul Constituției, fiind, de altfel, obiectiv justificate de nivelul corupției la care s-a ajuns, îndreptățesc societatea de a institui mecanisme constituționale eficiente în vederea înlăturării acestor suspiciuni.

Imunitatea parlamentară vine să asigure inviolabilitatea deputaților și să instituie un mecanism adecvat de protecție în care Parlamentul – ca instituție – și, în mod special, opoziția parlamentară, să nu fie supusă presiunii necorespunzătoare sau hărțuirii din partea oponentilor politici (guvernării). Totuși, regulile care instituie inviolabilitatea parlamentară trebuie să fie justificate și să asigure un echilibru între necesitatea combaterii infracțiunilor, pe de o parte, și protecția opoziției, pe de altă parte. Acest proiect nu este chemat să diminueze protecția opoziției, ci doar să impulsioneze lupta cu corupția și spălarea banilor.

O prevedere similară se regăsește și în Legea nr.544/1995 cu privire la statutul judecătorilor și aceasta nu este considerată ca fiind contrară independenței judecătorilor – un nivel mult mai înalt de protecție decât cel de care beneficiază opoziția. În cazul săvârșirii de către judecător a infracțiunilor

specificate la art.243, 324, 326 și 330² ale Codului penal al Republicii Moldova, precum și în cazul infracțiunilor flagrante, acordul Consiliului Superior al Magistraturii pentru pornirea urmăririi penale nu este necesar. În acest context, Curtea Constituțională, prin Hotărârea nr.22/2013, a constatat această excepție drept conformă Legii Supreme.

Menționăm că, în Hotărârea Curții Constituționale nr.27/2015 Curtea a indicat că imunitatea parlamentară nu trebuie folosită ca un scut, care să creeze deputaților un statut privilegiat în fața justiției și a legii, dincolo de activitatea strict parlamentară. Comisia de la Veneția în Raportul privind întinderea și ridicarea imunităților parlamentare (CDL-AD(2014)011) din 14 mai 2014 a stabilit că:

„38. Argumentul principal invocat împotriva imunității parlamentare îl constituie principiul egalității în fața legii, care este, de asemenea, un element al statului de drept. Orice formă a imunității parlamentare, prin definiție, presupune faptul că deputaților în Parlament li se oferă o protecție juridică specială în raport cu alți cetățeni care nu o au. Pentru ca democrația să funcționeze este deosebit de important ca membrii legislativului înșiși să respecte cu strictețe legile pe care le adoptă pentru alții și că ei sunt responsabili atât din punct de vedere juridic, cât și din punct de vedere politic pentru acțiunile lor. Reglementările privind imunitatea parlamentară reprezintă un obstacol în acest sens, întrucât sunt pasibile a fi aplicate greșit și pot obstrucționa justiția. Însăși existența acestor reglementări contribuie la subminarea încrederii publicului în legislativ și, totodată, creează dispreț față de politicieni și față de sistemul democratic ca atare. Din aceste considerente, poziția normativă de bază a Comisiei de la Veneția este că reglementările naționale privind imunitatea parlamentară trebuie privite ca fiind legitime doar în măsura în care acestea pot fi justificate în raport cu cerințele publice exagerate. Acestea nu trebuie să depășească limitele proporționalității și necesității într-o societate democratică.”

Prin Hotărârea Curții Constituționale nr.2/2015, Curtea a statuat că în multe state extinderea inviolabilității a fost limitată ca urmare a unor reforme constituționale. Astfel, în Franța, în urma reformei constituționale din 1995, **autorizația camerei nu mai este necesară pentru declanșarea procedurilor penale, ci doar pentru reținere, arestare și celelalte măsuri de control judiciar.** Aceeași evoluție s-a produs în Italia – Legea constituțională nr.3 din 29 octombrie 1993 a **exclus necesitatea unei autorizații prealabile a camerei pentru demararea procedurilor penale în cazul parlamentarilor.** În România, începând cu reforma constituțională din 2003, **un parlamentar poate face obiectul unei anchete judiciare sau poate fi urmărit penal pentru fapte care nu au legătură cu exprimarea voturilor sau opiniilor sale politice în decursul mandatului parlamentar.** În Bundestagul german există o practică de adoptare la începutul legislaturii a unei decizii de ridicare parțială a imunității tuturor membrilor pentru orice tip de investigații, pentru toate tipurile de infracțiuni, cu excepția defăimărilor în scopuri politice. Scopul declarat al acestei practici este de a proteja reputația membrilor parlamentului, deoarece se consideră că aceasta ar putea fi afectată negativ dacă fiecare caz de potențială ridicare a imunității va fi

evaluat.

Mai menționăm că, Curtea Constituțională s-a pronunțat pozitiv asupra problemei excluderii inviolabilității deputaților prin Avizele nr.1/2001 și nr.1/2011 asupra proiectelor de lege pentru modificarea și completarea articolelor 70 și 71 din Constituția Republicii Moldova, prin Avizul nr.2 din 10 noiembrie 2015 asupra inițiativei civice de revizuire a articolelor 60, 70, 78, și 89 din Constituție prin referendum republican, precum și prin Avizul nr.4/2016 privind inițiativa de revizuire a art.70 din Constituție. Curtea a menționat că modificările constituționale propuse de autorii proiectului de lege în vederea excluderii inviolabilității parlamentare corespund exigențelor privind caracterul suveran, independent și unitar al statului și nu sunt de natură să conducă la suprimarea drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor sau garanțiilor acestora.

Având în vedere cele menționate, introducerea modificărilor constituționale prevăzute mai sus nu vine în contradicție cu normele și spiritul Constituției și jurisprudența constituțională. Totodată, aceasta va impulsiona lupta adevărată împotriva corupției și va ridica încrederea societății în legislativ.

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Proiectul nu are ca obiectiv armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Prin modificările propuse se urmărește modificarea art.70 alin.(3) din Constituția Republicii Moldova în vederea excluderii imunității deputatului în cazul acuzării acestuia de corupere activă (art. 325 Cod penal) sau pasivă (art. 324 Cod penal), trafic de influență (art. 326 Cod penal), exces sau abuz de putere (art. 327 și 328 Cod penal), îmbogățirea ilicită și spălare de bani (art.243 Codul penal). Respectiv, în situațiile enumerate mai sus încuviințarea Parlamentului pentru reținere, arestare, percheziționare sau trimitere în judecată a cauzei penale împotriva deputatului nu va fi necesară.

5. Fundamentarea economico-financiară

Implementarea prevederilor proiectului dat nu necesită cheltuieli suplimentare de la bugetul de stat.

6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Prezentul proiect va determina necesitatea modificării art. 94 alin.(2) din Regulamentul Parlamentului, adoptat prin Legea nr.797/1994.

7. Avizarea și consultarea publică a proiectului

Proiectul este plasat pe pagina oficială a Parlamentului.

8. Constatările expertizei anticorupție

Proiectul de lege urmează a fi expertizat de Centrul Național Anticorupție în condițiile legii.

9. Constatările expertizei juridice

Proiectul de lege urmează a fi supus expertizei juridice în condițiile legii.

10. Constatările altor expertize

Proiectul nu conține niciun aspect ce vizează reglementarea activității de întreprinzător, respectiv, nu este necesară elaborarea Analizei Impactului de Reglementare (AIR).

Deputați în Parlamentul Republicii Moldova:

Handwritten signatures and names of deputies in the Parliament of the Republic of Moldova:

Top row: Popa Zinaida, Schim George, Belin Adrian

Second row: Caracu Victoria, Jacot Vitalie, Bandalac Olimia, Maria Bonda, Maria Panca, Anghel Ecaterina, Ion Groza

Third row: Sergiu Titvencu, Galina, Igor Grosu, Ruben Popoi, Rosicu Vasile, Victor Spinu, Vylius Patariu, Larisa Novac, Andrii Cheptouar, Doina German, Sasat Iurce, Sinchevici Eugeniu, Morozova Marina

Bottom row: Davidovici Natalia, Cătanoi Artemie, Rosca Veronica, Artur Mija

Vertical handwritten text on the left margin: Dumitru Budianschi D. Burt